

Besluit

Geschilbesluit Klaas Puul en Mooijer - Liander

Ons kenmerk : ACM/UIT/537057
Zaaknummer : ACM/17/031215

Besluit van de Autoriteit Consument en Markt als bedoeld in artikel 51, tweede lid, van de Elektriciteitswet 1998 over de beslissing op de aanvraag tot geschilbeslechting van Klaas Puul B.V. en Mooijer Vastgoed B.V. over het verzwaren van een aansluiting.

1 Verloop van de procedure

1. Op 3 juli 2017 heeft de Autoriteit Consument en Markt (hierna: de ACM) een aanvraag tot geschilbeslechting als bedoeld in artikel 51 van de Elektriciteitswet 1998 (hierna: E-wet) ontvangen van Klaas Puul B.V. (hierna: Klaas Puul) en Mooijer Vastgoed B.V. (hierna: Mooijer). Het betreft een geschil met netbeheerder Liander N.V. (Liander).
2. Op 17 juli 2017 heeft de ACM aanvullende informatie van Klaas Puul en Mooijer ontvangen.
3. Op 21 augustus 2017 heeft de ACM een zienswijze van Liander ontvangen.
4. Op 15 september 2017 is er op het kantoor van de ACM in Den Haag een hoorzitting geweest. Op 26 oktober 2017 heeft de ACM het verslag van de hoorzitting aan partijen gezonden. Op 16 november 2017 heeft de ACM een reactie op dit verslag van Klaas Puul en Mooijer ontvangen.
5. Op 17 november 2017 heeft de ACM een besluit op de aanvraag van Klaas Puul en Mooijer genomen, waarin de klacht tegen Liander gegrond is verklaard.
6. Liander heeft beroep tegen het besluit van de ACM ingesteld bij het College van Beroep van het Bedrijfsleven (hierna: CBb). Bij uitspraak van 2 juni 2020 heeft het CBb het besluit van de ACM vernietigd en de ACM opgedragen binnen acht weken een nieuw besluit te nemen.¹
7. Op 12 juni 2020 heeft de ACM Klaas Puul, Mooijer en Liander om haar zienswijze gevraagd.
8. Op 26 juni 2020 heeft de ACM zienswijzen van Klaas Puul en Mooijer en van Liander ontvangen.

2 Het geschil

9. Het geschil gaat over de vraag of Liander in strijd met artikel 23, eerste lid, van de E-wet heeft gehandeld door te weigeren om de aansluiting van de Nijverheidstraat 18 in Edam te verzwaren, zoals door Klaas Puul is verzocht. Daarbij staat centraal of Liander dit verzoek heeft mogen weigeren omdat zij van mening is dat Nijverheidstraat 18 in Edam en Hamerstraat 26 in Edam samen één onroerende zaak vormen, waarop reeds een andere aansluiting is gerealiseerd.
10. Hieronder wordt op verschillende manieren gerefereerd aan de betrokken partijen. De partijen die in het kader van deze geschilbeslechtingsprocedure betogen dat Liander in strijd met de wet heeft gehandeld worden hierna gezamenlijk 'Klaas Puul en Mooijer' genoemd. De partij die Liander heeft verzocht om verzwarende van de aansluiting aan de Nijverheidstraat in Edam is 'Klaas Puul'.

¹ College van Beroep voor het bedrijfsleven, 2 juni 2020, ECLI:NL:CBB:2020:382.

3 Feiten

11. Op grond van de door partijen geleverde stukken en hetgeen op de hoorzitting naar voren is gebracht stelt de ACM de volgende feiten en omstandigheden vast.
12. Mooijer is eigenaar van percelen aan de Hamerstraat 26 en de Nijverheidstraat 18 in Edam. Hiervoor heeft de gemeente Edam-Volendam op 28 februari 2017 op grond van de Wet waardering onroerende zaken (hierna: Wet WOZ) een WOZ-beschikking gestuurd aan Mooijer (waarin beide percelen als eigen WOZ-object zijn vermeld). De waardepeildatum voor deze WOZ-beschikking is 1 januari 2016. Voor de onroerendezaakbelasting staat Mooijer op de WOZ-beschikking vermeld als eigenaar en gebruiker van de Hamerstraat 26 en de Nijverheidstraat 18.
13. Mooijer verhuurt de gebouwen aan de Hamerstraat 26 en de Nijverheidstraat 18 in Edam aan Klaas Puul. Klaas Puul is een producent van visproducten. De Nederlandse activiteiten van Klaas Puul bevinden zich primair in Volendam en Edam.
14. Het gebouw aan de Nijverheidstraat 18 in Edam was met een kleinverbruikaansluiting aangesloten op het openbare net van Liander. Het gebouw wordt door Mooijer en in samenspraak met Klaas Puul vernieuwd en uitgebreid. In het nieuwe gebouw zijn ontdooi- en kookwerkzaamheden van Klaas Puul gehuisvest. De ontdooi- en kookwerkzaamheden vonden voor de verplaatsing plaats in een Belgische vestiging van Klaas Puul.
15. Het gebouw aan de Hamerstraat 26 in Edam was met een AC5-aansluiting aangesloten op een middenspanningsring in het openbare middenspanningsnet van Liander. Een AC5-aansluiting heeft een capaciteit van 1 tot en met 2 MVA.
16. Met het oog op uitbreiding van de bedrijfsactiviteiten van Klaas Puul aan de Nijverheidstraat 18 in Edam heeft Klaas Puul na onderhandelingen Liander in september 2016 verzocht om de aanwezige kleinverbruikaansluiting te verzwaren tot een AC5-aansluiting met een capaciteit van 2 MVA.
17. Op 3 april 2017 heeft Liander een offerte uitgebracht aan Klaas Puul voor een AC5-aansluiting aan de Nijverheidstraat 18 in Edam. Liander heeft deze offerte vervolgens op 6 april 2017 ingetrokken, omdat de eerder uitgebrachte offerte in strijd zou zijn met de E-wet, de Tarievcodes elektriciteit en interne beleidsafspraken. Klaas Puul heeft op 7 april 2017 aan Liander laten weten akkoord te zijn met het aanbod van 3 april 2017. Liander heeft vervolgens op 13 april laten weten het ingetrokken voorstel niet opnieuw te kunnen doen. Liander heeft op 26 april 2017 een nieuwe offerte uitgebracht voor één AC6-aansluiting ter vervanging van de twee aansluitingen: de AC5-aansluiting aan de Hamerstraat 26 en de kleinverbruikaansluiting aan de Nijverheidstraat 18 (waarvan Klaas Puul verzwaren had verzocht). Een AC6-aansluiting heeft een capaciteit groter dan 2 MVA en wordt aangesloten op een middenspanningsrail in het dichtstbijzijnde HS/MS-onderstation.

18. Op 11 mei 2017 heeft Klaas Puul de offerte van 26 april 2017 onder voorbehoud geaccepteerd.

4 Wettelijk kader

19. Artikel 1, eerste lid, luidt, voor zover van belang:
- b. aansluiting: één of meer verbindingen tussen een net en een onroerende zaak als bedoeld in artikel 16, onderdelen a tot en met e, van de Wet waardering onroerende zaken, waaronder begrepen één of meer verbindingen tussen een net dat wordt beheerd door een netbeheerder en een net dat beheerd wordt door een ander dan die netbeheerder en tussen het net op zee en een windpark op zee;*
20. Artikel 16 van de E-wet luidt, voor zover van belang:
1. *De netbeheerder heeft in het kader van het beheer van de netten in het voor hem krachtens artikel 36 of 37 geldende gebied tot taak:*
    - a. *De door hem beheerde netten in werking te hebben en te onderhouden;*
    - b. *De veiligheid en betrouwbaarheid van de netten en van het transport van elektriciteit over de netten op de meest doelmatige wijze te waarborgen;*
    - c. *De netten aan te leggen, te herstellen, te vernieuwen of uit te breiden, waarbij in overweging worden genomen maatregelen op het gebied van duurzame elektriciteit, energiebesparing en vraagsturing of decentrale elektriciteitsproductie waardoor de noodzaak van vervanging of vergroting van de productiecapaciteit ondervangen kan worden;*
21. Artikel 23 van de E-wet luidt, voor zover van belang:
1. *De netbeheerder is verplicht degene die daarom verzoekt te voorzien van een aansluiting op het door hem beheerde net tegen een tarief en tegen andere voorwaarden die in overeenstemming zijn met paragrafen 5 en 6 van dit hoofdstuk. De netbeheerder verstrekt degene die om een aansluiting op het net verzoekt een gedetailleerde en volledige opgave van de uit te voeren werkzaamheden en de te berekenen kosten van de handelingen, onderscheiden in artikel 28, eerste lid.*
  2. *De netbeheerder onthoudt zich van iedere vorm van discriminatie tussen degenen jegens wie de verplichting, genoemd in het eerste lid, geldt.*
22. Artikel 51 van de E-wet luidt, voor zover van belang:
1. *Een partij die een geschil heeft met een netbeheerder over de wijze waarop deze zijn taken en bevoegdheden op grond van deze wet uitoefent, dan wel aan zijn verplichtingen op grond van deze wet voldoet, kan een klacht bij de Autoriteit Consument en Markt indienen.*
23. Artikel 16 van de Wet WOZ luidt, voor zover van belang:
- Voor de toepassing van de wet wordt als één onroerende zaak aangemerkt:*
- a. *Een gebouwd eigendom;*
  - b. *Een ongebouwd eigendom;*

- c. *Een gedeelte van een in onderdeel a of onderdeel b bedoeld eigendom dat blijkens zijn indeling is bestemd om als een afzonderlijk geheel te worden gebruikt;*
- d. *Een samenstel van twee of meer van de in onderdeel a of onderdeel b bedoelde eigendommen of in onderdeel c bedoelde gedeelten daarvan die bij dezelfde belastingplichtige in gebruik zijn en die, naar omstandigheden beoordeeld, bij elkaar horen;*

5 Standpunten van partijen

5.1 Klaas Puul en Mooijer

- 24. Klaas Puul en Mooijer hebben – kort samengevat – in de stukken en op de zitting het volgende naar voren gebracht.
- 25. Klaas Puul en Mooijer menen dat Liander het aanbod van 3 april 2017 niet had mogen intrekken en gehouden is het aanbod gestand te doen. Ter onderbouwing van de klacht hebben Klaas Puul en Mooijer de volgende argumenten aangevoerd.
- 26. Klaas Puul en Mooijer stellen dat zij hebben verzocht om de kleinverbruikersaansluiting aan de Nijverheidstraat 18 te vervangen door een AC5-aansluiting. Volgens Klaas Puul en Mooijer is dit verzoek niet te zien als een verzoek om een tweede aansluiting te realiseren ten behoeve van één onroerende zaak, nu de reeds bestaande AC5-aansluiting zich bevindt aan de Hamerstraat 26 en de panden aan de Nijverstraat 18 en aan de Hamerstraat 26 twee zelfstandige onroerende zaken zijn in de zin van artikel 16, onderdeel d, van de Wet WOZ. Om te bepalen of een pand is aan te merken als een zelfstandige onroerende zaak in de zin van bovengenoemd artikel, moet volgens de wetgever worden uitgegaan van de door de gemeente vastgestelde WOZ-beschikking. Door de WOZ-beschikkingen van het jaar 2017 van de gemeente Edam-Volendam aan Mooijer is volgens Klaas Puul en Mooijer vast komen te staan dat de panden aan de Nijverheidstraat en de Hamerstraat twee zelfstandige onroerende zaken zijn. Aangezien de panden volgens Klaas Puul en Mooijer zelfstandige onroerende zaken zijn, menen zij recht te hebben op twee aparte aansluitingen.
- 27. Voor zover van belang stellen Klaas Puul en Mooijer dat in het pand aan de Nijverheidstraat 18 een zelfstandige bedrijfsactiviteit van Klaas Puul wordt gedreven, apart van het pand aan de Hamerstraat 26. Het is niet zo dat er één bedrijfsactiviteit in beide panden tezamen wordt bedreven. Integendeel, er is volgens Klaas Puul en Mooijer sprake van gescheiden productieprocessen die zelfstandig functioneren. Dit zal niet veranderen door de uitbreiding van het pand aan de Nijverheidstraat 18. Dit pand kan later weer aan een ander worden verhuurd; de bedrijfsactiviteit die Klaas Puul nu in het pand verricht, kan zo weer worden verhuisd. Het gebouw is dan ook niet 'built-to-suit', enkel de installaties die in de panden zijn geplaatst dienen de bedrijfsactiviteiten van Klaas Puul, aldus Klaas Puul en Mooijer. Ook het feit dat Mooijer de panden afzonderlijk moet kunnen verhuren aan een eventuele andere huurder is naar de mening van Klaas Puul en Mooijer een reden dat er van een samenstel geen sprake kan zijn.

5.2 Liander

28. Liander heeft – kort samengevat – in de stukken en op de zitting het volgende naar voren gebracht.
29. Allereerst stelt Liander dat de ACM niet bevoegd is om over de aanvraag van Klaas Puul en Mooijer te oordelen. Op grond van artikel 51 van de E-wet is de ACM uitsluitend bevoegd om klachten in behandeling te nemen over de wijze waarop Liander op grond van de E-wet haar wettelijke taken uitoefent en aan haar wettelijke verplichtingen voldoet. Liander is van mening dat Klaas Puul en Mooijer onvoldoende hebben onderbouwd welke concrete taken, bevoegdheden of verplichtingen Liander onjuist zou hebben uitgevoerd. Bovendien is het verzoek om het aanbod van 3 april 2017 gestand te doen en na te komen een civielrechtelijk verzoek, waarover de ACM niet bevoegd is te oordelen. De klacht zou dan ook niet-ontvankelijk moeten worden verklaard.
30. Indien de ACM zich bevoegd acht te oordelen over de klacht meent Liander dat de klacht zich beperkt tot de vraag of Liander heeft voldaan aan haar verplichtingen op grond van artikel 23, eerste lid, van de E-wet, te weten de aansluitplicht.
31. Voorts stelt Liander dat Mooijer geen belanghebbende is in dit geschil en daarom niet-ontvankelijk moet worden verklaard. De verplichting van Liander op grond van artikel 23, eerste lid, van de E-wet geldt jegens Klaas Puul en niet jegens Mooijer. De bestaande aansluitingen staan op naam van Klaas Puul en Klaas Puul heeft voor die aansluitingen een aansluit- en transportovereenkomst met Liander getekend. Een afgeleid civiel belang uit hoofde van de civielrechtelijke relatie tussen Klaas Puul en Mooijer is bovendien niet voldoende voor het vaststellen van een voldoende rechtstreeks belang in de zin van artikel 1:2, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb).²
32. Vervolgens stelt Liander dat de aansluitplicht is beperkt tot één aansluiting per onroerende zaak. Een verplichting om een tweede aansluiting ten behoeve van dezelfde onroerende zaak te realiseren is in strijd met de E-wet, het kostenveroorzakingsbeginsel en met de beschikkingspraktijk van de ACM. Het verzoek om een kleinverbruikaansluiting te verzwaren tot een AC5-aansluiting moet hier volgens Liander mee gelijk worden gesteld. Het gaat om een nieuw netvlak en het wordt echt een nieuwe aansluiting.
33. Volgens Liander vormen de panden aan de Nijverheidstraat 18 en Hamerstraat 26 samen één onroerende zaak. Liander stelt dat de panden aan de Nijverheidstraat 18 en de Hamerstraat 26 namelijk één functioneel bedrijfscomplex, en dus een samenstel, vormen. Volgens Liander vormen de panden één geografisch samenhangend geheel en worden de panden voor één organisatorische doel gebruikt, ten behoeve van Klaas Puul. Binnen dit bedrijfscomplex is sprake van een geïntegreerde bedrijfsvoering, onder andere doordat er via een transportband een verbinding tussen de beide panden is aangebracht. Volgens Liander is er daarmee sprake van één onroerende zaak in de zin van artikel 16, onderdeel d, van de Wet WOZ en vraagt Klaas Puul

² College van Beroep voor het bedrijfsleven, 29 december 2015, ECLI:NL:CBB:2015:445, rechtsoverweging 5.3.

om een tweede aansluiting ten behoeve van dezelfde onroerende zaak. Er is namelijk al een aansluiting gerealiseerd op deze onroerende zaak, namelijk de AC5-aansluiting op Hamerstraat 26.

34. Omdat de panden die Klaas Puul gebruikt volgens Liander één onroerende zaak vormen heeft Klaas Puul recht op één aansluiting corresponderend met de totale vermogensvraag voor de bedrijfsvoering op de locatie Edam. Liander heeft door het realiseren van een AC6-aansluiting dan ook voldaan aan al haar wettelijke verplichtingen op grond van de E-wet en artikel 23 van de E-wet in het bijzonder.

6 Beoordeling van het geschil

35. Vooropgesteld zij dat het CBb het besluit van de ACM 17 november 2017³ bij uitspraak van 2 juni 2020 heeft vernietigd.⁴ Het CBb is van oordeel dat niet in alle gevallen zonder meer moet worden aangesloten bij de objectafbakening zoals deze blijkt uit een door het bevoegd gezag afgegeven WOZ-beschikking om vast te stellen of een verplichting bestaat te voorzien in een aansluiting op een elektriciteitsnetwerk onder artikel 23, eerste lid, van de E-wet. Daarmee wijkt het CBb af van haar oordeel zoals neergelegd in haar eerdere uitspraak van 13 april 2011.⁵
36. Voor zover van belang voor onderhavig besluit overweegt het CBb dat artikel 1, aanhef en onder b, van de E-wet uitsluitend verwijst naar de definitie in de Wet WOZ als zodanig, naar “onroerende zaak als bedoeld in artikel 16 Wet WOZ” en niet naar een concrete waardevaststelling of een vergelijkbare term die onmiskenbaar wijst op een ambtelijke vaststelling op basis van die wetsbepaling. Uit de parlementaire geschiedenis bij artikel 23 van de E-wet blijkt volgens het CBb evenmin van aanwijzingen dat de wetgever, in afwijking van zijn wettekst, naar de WOZ-beschikking wilde verwijzen in plaats van naar de wet.
37. Dit betekent dat de ACM zich bij het besluit van 17 november 2017 ten onrechte op het standpunt heeft gesteld dat de objectafbakening zoals deze blijkt uit de WOZ-beschikking zonder meer bepalend is voor de vraag of Liander de verzochte AC5-aansluiting moet realiseren. Het CBb heeft het besluit van 17 november 2017 vernietigd en de ACM vervolgens opgedragen een nieuw besluit te nemen met inachtneming van haar uitspraak.
38. In haar onderbouwing geeft het CBb niet aan dat het besluit van 17 november 2017 vernietigd is omdat de ACM niet bevoegd zou zijn om op de aanvraag tot geschilbeslechting te beslissen, dan wel omdat Mooijer volgens de ACM partij is bij dit geschil. De ACM overweegt derhalve, gelijk aan het besluit van 17 november 2017,⁶ dat de ACM bevoegd is in dezen een besluit te nemen en dat Mooijer een partij is die een geschil heeft met een netbeheerder. Vervolgens zal de ACM overgaan op de inhoudelijke beoordeling van de aanvraag tot geschilbeslechting.

³ Besluit van de ACM, kenmerk ACM/DE/2017/206154_OV en zaaknummer 17.0614.12.

⁴ College van Beroep voor het bedrijfsleven, 2 juni 2020, ECLI:NL:CBB:2020:382.

⁵ College van Beroep voor het bedrijfsleven, 13 april 2011, ECLI:NL:CBB:2011:BQ3485.

⁶ Besluit van de ACM/kenmerk ACM/DE/2017/206154_OV en zaaknummer 17.0614.12, randnummers 32-40, te vinden op <https://www.acm.nl/sites/default/files/documents/2018-01/geschilbesluit-puul-mooijer-liander-over-de-aansluitplicht-2017-12-06.pdf>.

6.1 Inhoudelijke beoordeling van de aanvraag

39. De vraag die centraal staat is of Liander in strijd heeft gehandeld met artikel 23, eerste lid, van de E-wet door de bestaande kleinverbruikaansluiting aan de Nijverheidstraat 18 niet te verzwaren tot een AC5-aansluiting. De ACM komt tot het oordeel dat Liander niet in strijd met de E-wet heeft gehandeld en licht dat hierna toe.
40. Artikel 23, eerste lid, van de E-wet verplicht de netbeheerder, in dit geval Liander, om degene die daarom verzoekt, te voorzien van een aansluiting op het door hem beheerde net. Een aansluiting is volgens artikel 1, eerste lid, onderdeel b, van de E-wet een of meerdere verbindingen tussen een net en een onroerende zaak, waaronder een ander net. Voor de vraag wat een onroerende zaak is wordt aangehaakt bij de Wet WOZ. Hierna spreekt de ACM dan ook van een 'WOZ-object'.
41. Artikel 23, eerste lid, van de E-wet behelst de verplichting om degene die daarom verzoekt te voorzien van een aansluiting op het door hem beheerde net. Hierin ligt de verplichting besloten om op verzoek ten minste één aansluiting per WOZ-object te realiseren.⁷ De wet behelst geen verplichting voor een netbeheerder om op verzoek ook een tweede aansluiting te realiseren op hetzelfde WOZ-object.⁸
42. De ACM constateert dat er op de Hamerstraat 26 reeds een AC5-aansluiting aanwezig was. De vraag in dit geschil is daarmee of de verzwaring van de aanwezige aansluiting op de Nijverheidstraat 18 moet worden aangemerkt als een nieuwe, tweede aansluiting op hetzelfde WOZ-object. Om deze vraag te beantwoorden is het nodig om vast te stellen of Nijverheidstraat 18 voor toepassing van de E-wet kwalificeert als een afzonderlijk WOZ-object of dat Nijverheidstraat 18 en Hamerstraat 26 gezamenlijk als één WOZ-object kwalificeren.
43. Uit de door Klaas Puul en Mooijer overlegde WOZ-beschikking van de gemeente Edam-Volendam van 28 februari 2017 volgt dat naar het oordeel van het college van burgemeester en wethouders sprake is van twee afzonderlijke WOZ-objecten, te weten aan de Hamerstraat 26 en aan de Nijverheidstraat 18.
44. Uit de uitspraak van het CBb van 2 juni 2020 volgt dat aan deze 'WOZ-beschikkingen een weerlegbaar bewijsvermoeden kan worden ontleend voor de aansluitplicht van netbeheerders. Dat wil zeggen dat de partij die meent dat bij de objectafbakening voor de netaansluiting de WOZ-beschikking niet moet worden gevolgd omdat die niet strookt met artikel 16 van de Wet WOZ, de bewijslast draagt aannemelijk te maken dat het college van burgemeester en wethouders artikel 16 van de Wet WOZ verkeerd heeft toegepast door het object verkeerd af te bakenen.⁹ Op grond van het bovenstaande is het dus aan Liander om aan te tonen dat er sprake van een objectafbakening in de WOZ-beschikkingen die niet strookt met artikel 16 van de Wet WOZ.

⁷ College van Beroep voor het bedrijfsleven, 13 april 2011, ECLI:NL:CBB:2011:BQ3485, rechtsoverweging 5.2.

⁸ Vlg. Besluit van 16 november 2009, met zaaknummer 103260/50, randnummer 66.

⁹ College van Beroep voor het bedrijfsleven, 2 juni 2020, ECLI:NL:CBB:2020:364, rechtsoverweging 4.6.

45. Het CBb stelt vervolgens dat als de netbeheerder meent dat de objectafbakening die ten grondslag ligt aan de WOZ-beschikking niet strookt met artikel 16 van de Wet WOZ, het object aan de hand van vier stappen dient te worden afgebakend:¹⁰
1. Welke onroerende zaken in de zin van artikel 3:3 van het Burgerlijk Wetboek (hierna: BW) kunnen worden geïdentificeerd?
  2. In hoeverre is de eigendom c.q. zakelijke gerechtigheid van deze zaken verdeeld over verschillende personen?
  3. Kunnen deze zaken worden opgesplitst in gedeelten die blijkens hun indeling bestemd zijn om als afzonderlijk geheel te worden gebruikt?
  4. Vormen de onroerende zaken of de zelfstandige gedeelten een samenstel?
46. De ACM zal aan de hand van de door partijen naar voren gebrachte zienswijzen deze stappen doorlopen, om te beoordelen of Liander slaagt in haar poging aan te tonen dat de objectafbakening in de overlegde WOZ-beschikkingen niet strookt met artikel 16 van de Wet WOZ.
47. De eerste stap ziet op de identificatie van de onroerende zaken zoals bedoeld in artikel 3:3 van het BW. Daarover bestaat tussen partijen geen geschil, het geschil ziet op de panden aan de Hamerstraat 26 en Nijverheidstraat 18.
48. De tweede stap ziet op de vraag in hoeverre de eigendom dan wel de zakelijke gerechtigheid van deze zaken verdeeld is over verschillende personen. Daarover bestaat ook geen geschil tussen partijen, Klaas Puul huurt de beide panden, Mooijer is eigenaar.
49. De derde stap behelst de vraag of de onroerende zaken in casu kunnen worden opgesplitst in verschillende delen die blijkens hun indeling bestemd zijn om als afzonderlijk geheel te worden gebruikt. Ook deze vraag houdt partijen in onderhavig geschil niet verdeeld, de zaken kunnen niet worden opgesplitst.
50. De laatste stap behelst de vraag of er sprake van is dat de eigendommen een samenstel vormen in de zin van artikel 16, onderdeel d, van de Wet WOZ. Hiervoor gelden blijkens de wettekst drie criteria: de eigendommen (of gedeelten uit de derde stap) moeten (i) dezelfde eigenaar of beperkt zakelijk gerechtigde hebben, (ii) dezelfde gebruiker hebben en (iii) naar de omstandigheden beoordeeld bij elkaar horen.¹¹
51. Volgens het eerste criterium moet worden vastgesteld of sprake is van dezelfde eigenaar van de verschillende panden. Onder randnummer 12 is vastgesteld dat Mooijer eigenaar van de beide panden is.

¹⁰ College van Beroep voor het bedrijfsleven, 2 juni 2020, ECLI:NL:CBB:2020:364, rechtsoverweging 4.7 en Conclusie van de Raadsheer Advocaat-Generaal P.J. Wattel, 3 december 2019, ECLI:NL:CBB:2019:658, rechtsoverwegingen 8.3, 8.4, 8.6 en 8.7.

¹¹ Conclusie van de Raadsheer Advocaat-Generaal P.J. Wattel, 3 december 2019, ECLI:NL:CBB:2019:658, rechtsoverwegingen 8.7.

52. Vervolgens dient er, om te voldoen aan het tweede criterium, sprake te zijn van dezelfde gebruiker van de verschillende panden. Dat Klaas Puul gebruiker is van de beide panden is, is onder randnummer 13 vastgesteld.
53. Volgens de zienswijze van Klaas Puul en Mooijer is er geen sprake van een samenstel van meerdere objecten omdat de belastingplichtige niet tevens de gebruiker is. De ACM constateert dat niet in geschil is dat Klaas Puul gebruiker is van beide panden. Klaas Puul is ook de partij die om de aansluiting verzocht heeft. Voor zover Klaas Puul en Mooijer betogen dat Klaas Puul geen belastingplichtige is als bedoeld in artikel 16, onderdeel d, van de Wet WOZ, volgt de ACM dit standpunt niet. Hoofdstuk XV, paragraaf 2, van de Gemeentewet bepaalt, voor zover van belang voor onderhavig geschil, dat ook een gebruiker als Klaas Puul belastingplichtige is als bedoeld in artikel 16, onderdeel d, van de Wet WOZ.
54. Het laatste criterium dat beoordeeld moet worden is de eis dat de beide panden naar de omstandigheden beoordeeld bij elkaar horen. Naar het oordeel van de Hoge Raad zijn hiervoor twee criteria doorslaggevend: er is sprake van (i) een (geografisch) samenhangend geheel met (ii) één organisatorisch doel.¹²
55. Het eerste criterium voor de beoordeling is dat er sprake van een (geografisch) samenhangend geheel moet zijn. De jurisprudentie hieromtrent is casuïstisch van aard: de feitelijke omstandigheden zijn doorslaggevend voor de beoordeling. De ACM geeft een kwalificatie van de feiten zoals vastgesteld in hoofdstuk 3. Ten overvloede merkt de ACM op dat wanneer deze feiten wijzigen, kwalificatie voor toepassing van de E-wet opnieuw noodzakelijk kan zijn.
56. Voor de beoordeling of sprake is van een (geografisch) samenhangend geheel, is naar het oordeel van de ACM in casu van cruciaal belang dat de beide panden fysiek met elkaar zijn verbonden door middel van de transportband waardoor één, ononderbroken, productieproces is gecreëerd.
57. Met de keuze voor productie in twee aaneengesloten panden, waarbij de panden fysiek met elkaar worden verbonden door een transportband, heeft Klaas Puul er volgens de ACM voor gekozen om zijn productieproces zozeer te integreren dat sprake is van één, ononderbroken, productieproces. De omvang van deze transportband doet niet ter zake: met de band worden de beide panden (en daarmee ook de verschillende onderdelen van het productieproces van Klaas Puul) fysiek aan elkaar gekoppeld. Dat beide panden beschikken over bijvoorbeeld een aparte klimaatregeling en faciliteiten voor de daarin aanwezige personen doet evenmin af aan het feit deze zijn bestemd ten behoeve van hetzelfde geïntegreerde en ononderbroken productieproces. Ook dat de panden reeds afzonderlijke aansluitingen hadden, doet daar niet aan af: cruciaal is immers de fysieke verbinding tussen de beide panden door de transportband.

¹² Arrest van de Hoge Raad, 9 mei 2003, nr. 35987, ECLI:NL:HR:2003:AD6058.

58. Het feit dat een deel van de productie eerder op een andere locatie plaats vond en ook simpel weer naar een andere locatie verplaatst kan worden is weliswaar relevant, maar niet doorslaggevend voor de beoordeling of sprake is van een (geografisch) samenhangend geheel. Ook dat het gebouw op zichzelf niet 'built-to-suit' is voor de activiteiten van Klaas Puul en dat hiervoor installaties in het pand zijn geplaatst, is relevant maar evenmin doorslaggevend. Het staat Klaas Puul en Mooijer natuurlijk vrij om de productie opnieuw deels op een andere locatie te laten plaatsvinden, of anderszins op alternatieve wijze te laten plaatsvinden.
59. Ook het feit dat Mooijer de panden in de toekomst mogelijk separaat zou willen verhuren is voor onderhavige beoordeling niet relevant. Volgens de ACM verhindert toepassing van de E-wet niet dat Mooijer beide panden separaat kan verhuren. Beide panden zijn door het bevoegd gezag aangemerkt als te onderscheiden WOZ-objecten. Dat dit voor toepassing van de E-wet anders kan uitvallen en dat mogelijk sprake is van een samenstel, doet daar niet aan af. Wanneer Mooijer in de toekomst beide panden separaat verhuurt, zouden de relevante feitelijke omstandigheden in ieder geval voor toepassing van de E-wet veranderen en zou beoordeling of er al dan niet sprake is van een samenstel anders kunnen uitvallen.
60. De ACM komt, de relevante feiten in onderlinge samenhang bezien, tot de conclusie dat sprake is van een (geografisch) samenhangend geheel.
61. Voorts is van belang of er sprake is van één organisatorisch doel. Naar het oordeel van de ACM is dit het geval. Het doel van Klaas Puul als organisatie is de verwerking van visproducten. De verwerking in beide panden dient gezamenlijk en onlosmakelijk dat doel. Dat in beide panden verschillende onderdelen van het productieproces plaatsvinden (die mogelijk snel en gemakkelijk naar een andere locatie verplaatst kunnen worden), maakt dit voor beoordeling van de huidige situatie niet anders.

6.2 Conclusie

62. De ACM stelt vast dat:
  - geen geschil tussen partijen bestaat over de identificatie van de relevante onroerende zaken in de zin van artikel 3:3 van het Burgerlijk Wetboek;
  - geen geschil bestaat over de verdeling van de eigendom c.q. de zakelijke gerechtigheid van deze zaken over verschillende personen;
  - geen geschil bestaat over de vraag of de onroerende zaken in casu kunnen worden opgesplitst in verschillende delen die blijkens hun indeling bestemd zijn om als afzonderlijk geheel te worden gebruikt;
  - in onderhavige situatie sprake is van één, geïntegreerd productieproces in een (geografisch) samenhangend geheel, dat één organisatorisch doel dient en dat daarmee de onroerende zaken of de zelfstandige gedeelten voor toepassing van de E-wet als samenstel in de zin van artikel 16, onderdeel d, van de Wet WOZ moeten worden beschouwd.

63. De ACM stelt op basis van het bovenstaande dan ook vast dat Liander is geslaagd in de weerlegging van het bewijsvermoeden dat de WOZ-beschikkingen met zich meebrengen en dat Liander niet verplicht is om op basis van de overgelegde WOZ-beschikkingen een tweede aansluiting voor hetzelfde WOZ-object te realiseren. Tot slot stelt de ACM vast dat in onderhavig geval sprake is van een samenstel in de zin van artikel 16, onderdeel d, van de Wet WOZ. Het voorgaande in ogenschouw genomen, brengt de ACM tot de conclusie dat de klacht van Mooier en Klaas Puul geen doel treft.

7 Dictum

64. De Autoriteit Consument en Markt:
1. verklaart de klacht van Klaas Puul B.V. en Mooijer Vastgoed B.V. tegen Liander N.V. ongegrond;
  2. stelt vast dat Liander N.V. niet in strijd met artikel 23, eerste lid, van de E-wet heeft gehandeld.

Den Haag,
Datum: 28 juli 2020

Autoriteit Consument en Markt,
namens deze:

w.g.
Drs. F.E. Koel
Teammanager Directie Energie

Als u belanghebbende bent, kunt u beroep instellen tegen dit besluit. Stuur uw gemotiveerde beroepschrift naar het College van Beroep voor het bedrijfsleven, Postbus 20021, 2500 EA 's-Gravenhage. Dit moet u doen binnen zes weken na de dag waarop dit besluit bekend is gemaakt. Meer informatie over de beroepsprocedure vindt u op www.rechtspraak.nl.